

Companys!

Vestireu amb gust i elegància si
vos proveiu a la GRAN SASTRERIA

L' ESTISORA

d'ANTONI VILA

CASA DE CONFIANÇA i BONS PREUS

Es confeccionen en
cassos urgents trajes en 6 hores

Salmerón, 89 - Barcelona

Pianos

de cordes creuades amb
marc de ferro sublim :-:

Marca "MARISTANY"

Vendes al comptat i a plaços

10 ANYS DE GARANTIA

Preu de cost fixe e invariable

...

Casa fundada en 1870

...

Pianos de lloguer, de cua, i elèctrics

Cambis i reparacions

...

R. Maristany

Plaça de Catalunya, 18-Barcelona

FABRICANTS! EXPORTADORS!

¿Voleu guanyar diners?

Marqueu vostres sacs, barrils, etc.,
amb MARQUES ELASTIQUES
i vostres genres seràn preferits

Única fabrica de Marques elàstiques.

Abecedaris, Numeracions, etc., per
marcar embalatjes.

M. A. Tarabochia Rosellón, 220
: BARCELONA :

R. CAPERA

— IMPRESSOR —

BALBOA, F-BARCELONETA

ARTS I ESTUDIS

REVISTA QUINZENAL

Suscripció: 0'50 ptes. al mes
Exemplar : 0'25 „

REDACCIÓ i ADMINISTRACIÓ:
Ampie, 22, entressol

Anunci, 1 plana : 20 ptes.
" $\frac{1}{2}$ " 10 "
" $\frac{1}{4}$ " 5 „

N À R T E X

La tradició ens obliga a esmerçar les primeres paraules, en fer solemniais programes. Més nosaltres, conscients, de lo que podem donar, provarem tant sols de fer unes breus declaracions per complir amb les costums de presentació.

Primerament, som joves. Això vol dir que tenim molt entusiasme però potser ens faltará experiència. Tant de bó que fós lo únic que ens faltés!

Sentim a dins nostre el goig de ser catalans. Cosa que hom diu i moltes vegades fuig de la memòria. Mirarem de recordar-ho a tots els que distretament se'n olvidin.

En qüestinos d'Art, no fem gaire cas dels estils i els procediments. Tindrem per bo, tot alló que manifesti dintre de la seva existència i a través de la tècnica un chic de foc sagrat, això és, l'obra que porta en si, emoció i vida, i és la essència d'alguna cosa. Fortuny i Picasso per nosaltres són dos extrems que's toquen. Molt distants d'estil, però molt afins d'emoció.

I per acabar, una confessió, que val més que un comiat acadèmic. Dihuen que "el prometre no fa pobre". Nosaltres hem promés, i si no fem el pobre serà per gràcia dels nostres col·laboradors de qui des d'ara en restem força-ment agraïts.

LES PARAULES I ELS ESTUDIANTS

Rès tan dòcil ni rès tan anarquizant com les paraules i els estudiants.

I és que els sentits de llurs vides és il·limitat.

Reposen en la docilitat un moment; avençen sempre en la expressió sedenta i esclaten en la iconoclastia davant els prejudicis i els obstacles.

El dia que les paraules i els estudiants es creuen posseir una valor definitiva els cau al damunt una invisible mortalla.

No altra cosa va succeir en els dies, ja llunyans, de fi de segle, quan en la importació poc escollida d'idees de la Europa gestadora de la tragedia, els nostres intel·lectuals i els esforçats del *self-educator*, es figuraren i digueren que havien arribat al cim del *Jo conscient*.

Al cim no s'hi arriba mai, i els pocs que apar que hi arriben, tenen a Deu damunt.

Rès tan dòcil, amics, com la paraula. Semblen damunt del paper, aquelles rengleres de petits estudiants que's formen per a sortir a passeig els diumenges. L'escriptor de paraules o el professor amorós, ordena i somriu content o melangiós, posa la mà damunt el cap de les dolces figures més petites: i les paraules o'ls estudiants surten compostos, disciplinats i obedients pels carrers de la ciutat, a

condició de que quan arribin als afores, a n'ei gran passeig romàntic plé de sol de posta o als camps extesos, primeres estribades dels camins del mon, se'ls dongui llibertat.

Ara mateix fixe'u-se, amics, com aquest, enfilall de paraules amb que m'expresso, va cobrant calor, colorit, vida, fent-se suara, acariciadores i fortes i dorades de voluntat i estímul, portant totes, com les abelles, la seva mel de la diversitat de flors de l'Esperit complex.

Esdevenen tot això i es fan, a més, alegres. Quan l'Esperit surt a cassar, en la matinada fresca, revoltant la seva presència dreta i desvetllada, hi hà moviment i alegria.

Jo no sé ni vull saber si tot això és incoherent.

No hi hà veritats més grans que les que fan un camí d'or dintre la boira de la incoherència, talment un raig de sol.

Amor, voluntat, treball, respecte, modestia e imperialisme son condicions racials.

A les caceres d'Esperit no us emporteu mai l'egoisme que és un mal company que vol seure a mig camí i vol esmorzar abans d'hora.

Y tinguén en vosaltres mateixos, quan menys la esperança que's té en vosaltres.

R. SURINACH SINTIES

¡OBRIU PAS!

Jo no em sabria pas negar a posar el meu modest esforç en qualsevulla obra de joventut, sobre tot quan aquest esforç, com ara s'esdevé, és tan gentilment sol·licitat per

aquest estol de jovesells que han tingut el simpàtic determini de fundar una revista com la que avui fa entrada en la palestra de la vida intel·lectual catalana. Una revista intel·

lectual dirigida i redactada per joves alguns d'ells tot just de la primera volada és veritablement una grossa novetat entre nosaltres: una novetat que potser molts de grans és creuràn en el dret d'acullir amb una rialleta escèptica, judicant l'empresa com un joc de criatures pretencioses i manifestació d'un esperit malsà de pedanteria impertinent. Però ¿qué voleu? Jo que conec aquest bell estol de jovent que s'és ajustat al voltant d'aquesta nova revista, no me'n sabia pas riure de llurs aspiracions. Potser sí que cinc o deu anys enrera jo hauria trobat una punta de sabor còmica en els propòsits d'uns joves que amb la fundació d'una revista sobre ARTS i ESTUDIS podrien cercar una manera de fer l'home; Però en el moment present les circumstàncies ambients han donat un tom tan radical que en aquesta iniciativa de la joventut de ARTS i ESTUDIS veig una manifestació més seriosa i més greu encara que qualsevulla de les que puguin sorgir de la gent granada.

¿Qué significa aquesta iniciativa d'aquests jovencells que "intel·lectualegen" en una revista? Jo crec que és l'instint de pròpia conservació de la gent catalana el qui inconscientment ha impel·lit a aquests joves a eixir a la palestra de les lletres. Ens trobem a Catalunya, encara que molts no ho vegin i molts que ho veuen no ho vulguin reconèixer en una fonda crisi de valors polítics i socials. Una atmosfera asfixiant d'escepticisme s'està espes-sint dia per dia en tota la nostra terra. La fe en els nostres partits frontolla fins al punt que tot hom present la pròxima bancarrota. Se salvaràn alguns homes del naufragi, però les velles organitzacions indefectiblement desapareixeràn esborrades per aquesta onada

de decepció que neteja tots els esperits. A la vetlla de la gran commoció, en la expectació de l'adveniment dels nous homes i de les noves forces que pendran cura del foc sagrat del nacionalisme català ¿com no girar els ulls il·luminats per l'esperança a les generacions que pugen, a les joventuts inèdites, als esperits verges del nostre jovent? ¿Creieu que els fills dels que ja hem doblat la meitat de la vida no posseeixen aquesta finor d'instint que dona l'afany de viure en els qui tot just comencen de viure prou potent per a sentir intensament aquest excepticisme ambient que s'oposa com un obstacle a la lliure volada de les ales llurs? No en dubteu. Els nostres fills saben més que nosaltres quina és la malaltia de Catalunya. Ço que no han pogut trobar els capdills polítics, el ressort secret per imprimir la embranzida irresistible i definitiva de l'ànima catalana, aquets fills nostres saben a òn i com hauràn de trobar. No hi ha política gran sense una gran ingenuïtat, la ingenuïtat de les ànimes heròiques posseïdes de plè a plè per un ideal absolut.

Catalunya espera, Catalunya desitja ànimes de noble i heròica ingenuïtat. ¿A òn les podrem trobar sinó en els estols dels nostres fills? ¡Pas a aquesta noble legió dels joves! Devant de la llum que resplandeix en aquets fronts purs, que reculin i s'esvaixin les boires siniestres de l'escepticisme que avui pesen en el cel de Catalunya. Serà un pur, un ingenuu, com Siegfried, el qui desvetllarà la princesa dormida. ¡Benhaja, doncs, la novella revista, car nosaltres pressentim que en l'estol dels seus redactors sonarà un dia no llunyà el toc de clarí que aixecarà la terra catalana a una nova i definitiva acció.

MANUEL DE MONTOLIU

CORRANDA

El primer dia que m' enamorava
 No més m' enamorava d' un esguard
 Portaven els ocells el meu missatge,
 i una estrella deixaven per senyal.

J. M. LÓPEZ - PICÓ

LA CARAVANA

Feia temps que voliam anar a Damasc, car havien passat més de tres messos que no deixavem de mà els treballs del estudi del ferro-carril del Taurus. Carregarem els taquimetres, miras, banderola i el nostre bagatge en els burros, montarem els nostres cavalls i acompanyats per la petita escolta que ens tenia destacada el govern turc emprenguerem la rua a la vella capital del Khalifat d'Orient.

Tres messos feia que viviam en aquells deserts i Damasc era per a nosaltres una ciutat que reunia un confort que casi havíem oblidat acostumats a dormir en la tenda o estirats sota un marge, menjant de nostras provisions i condimentant les escases peces de caça que ens venian els felhas (*camperols*) que s'arriscaven a venir al nostre campament.

Donarem comiat als peons porta-miras i als altres que ens proveïan de llenya i demés i els repartirem les lates de conserves, les capsas de galetas i fins quelcom de roba i amb recança deixarem aquells llocs.

Anarem a fer nit al caravanserrall d' Ali. Un caravanserrall és un edifici rectangular d'alts murs sense cap finestra al exterior i sols una porta que per un corredor dona entrada

al pati. Es aqueix gran, ample, voltat d'edificis de planta baixa que tenen el terrat apoiat al mur, al bell mig del pati una cisterna que s'omple de l'aigua de pluja.

Quan arrivem tots posen bona cara car al veure els cinc soldats, montats amb les terceroles a la bandolera; nosaltres també amb els rifles penjant de la sella i els utensilis del treball de camp posats en una recua de quinze burros amb set muleters, vegeren un reforç i una esperança. Feya set dies que'l caravanserrall era plè, més ningú s'atrevia a emprendre la perillosa via de Damasc aont habien robat feia poc. L'alarb es molt perruc i tem al beduí, qui sobre el seu cavall fusell en mà és amo d'aquells viarany.

Ben prompte el caporal se vegè enrotllat per una munió de gent; tots a una li deien que no podien per pó anar a Damasc, més que confiaven en nosaltres i que sortiríem al fonder's en l'horitçó *lo Carro* (Osa major); car ells contenen per les estrelles. Nosaltres soparem i anarem a dormir, més jo avans vareig voler reconeixer la gent del caravanserraill.

Allí hi havia tres caravanes i uns viatjers que venien del Hirak, familia pobre que tenia

set fills i sols dos besties per a tots i el bagatge. Les caravanes no eren riques ni fortes, car tot eren besties menors menys uns deu cavalls i altres tants camells.

Poc varem dormir i molt avans de l'hora tots erem al pati cridant als traguers. Abeuraren les besties, feren llurs oracions els musulmans, donarem comiat al amo del caravan-serrail i emprenguerem la rua. fent bó de veure tot aquell estol compost d'una munió de gent a cavall, peatons, camells i besties menors, veientse un gros goç prop d'un dels cavallers.

Feixuga fou la marxa, i més pel sol, la pols, la falta d'aigua. Menjarem caminant car debiem fer 53 kilòmetres i fer nit a la montanya de Gebdala que oviravam al lluny.

Tot té fi i arribarem al lloc senyalat; unes pedres recremades nos digueren en son mut llenguatge que allí altres nos havien precedit feia pocs dies. Se descarregaren les besties, feu una especie de balse com qui amase ealç; se buidaren alguns bots d'aigua, s'abeurarem les besties, després les trabaren o siga lligantles les potes del davant, se deixaren dos centinellas sobre un petit turó i tothom a dormir. La lluna il·luminava tot el camp, es veia aquella planura sens un arbre, sols el foc d'aquella pobre família quin fum pujava recte en l'espai. El caporal dormia prop meu, més jo no pogui cloure ells ulls en tota la nit que

per a mi fou llarga i pesada. De bon matí altre cop en marxa després d'abeurar els animals menors i d'haver el mulsulman fet les purificacions amb la terra car no tenien aigua per a fer-la. El sol tornaba a molestar-nos i prop mig dia distinguerem com un núvol de pals a l'horitçó que inquietà a tota la caravana Els beduins—els beduins—deien, i homes i besties se feren un munt. Nosaltres amb els soldats anarem a reconeixer aquell escamot de cavallers, poguent prompté distingir qu'era una patrulla turca i gran fou la satisfacció del nostre caporal el reconeixer en ells a soldats del seu regiment. Jo vareig descarregar el meu rifle i tornar els cartutxos a la bossa, penjant la tercerola. La patrulla la manava un oficial qui nos digué qu'el camí era segü i que podiem seguir sens pò.

Ja el sol enrogia el cel quan veigeren les palmeres de les vores del Eufrates i allí vore aquell riu que tant anomena l'Història ferem nit, més els mosquits no deixarem que poguessin dormir i no apuntava el dia que nos altres montarem a cavall i emprengueren la rua de Damasc que avans de mig dia nos veigé franqueixar la seva porta, i rentats i prè el bany poguerem seure a taula i menjar com feia tres mesos no acostumavem.

AL MAKKARI

BONAVENTURA ATRIBAU

1798

Aquest poeta català nasqué a Barcelona el dia 4 de novembre de 1798.

Va fer els primers estudis al Seminari tridentí de aquesta ciutat, estudiant Retòrica i Filosofia, obtenint les millors notes de totes

les assignatures que cursava.

A l'Aribau se'l pot considerar sota diferents punts de vista. Es distingeix en la taquígrafia que va estudià en l'escola gratuïta que sota la protecció de la Real Junta de Comerç

del Principat existia en la nostra ciutat. Tan grans van ésser els seus progressos i facilitat, que'l seu professor D. Francesc Serra al publicar la seva nova edició de la taquigrafia de Francesc Martí, ho feu amb la ajuda directa de l'Aribau.

La «Sociedad Filosófica» fou creada per ell, que junt amb altres joves literats establiren ses bases i reglaments.

Com a periodista és també digne d'esment, donant-se a conèixer en els articles que sobre filosofia publicà en el «Diario constitucional» i «El Vapor».

En 1823 quan estava Barcelona assetjada pels francesos, va publicar en el «Diario de Barcelona» el prospecte de la important revista semanal «El Europeo», demostrant aixís, el gran entusiasme que tenia per la literatura.

De totes les diverses aptituds que va crear podem posar com a principal, la de poeta, que en tantes composicions ho revela. Els primers ensaigs poètics de l'Aribau, son els que va llegir en la més amunt esmentada «Sociedad Filosófica». L'èxit que aquests van tenir entre els seus amics, van decidir-lo a publicar ses poesies a l'any 1817 sota el títol de «Ensayos literarios».

Escrigué molts versos en castellà e italià, en sa majoria desconeguts a causa d'ésser inèdits o publicats sense firma. En la dita Societat va llegir la «Silva a las aves», «La fama póstuma» (obra dirigida a la Societat), «Epístola al Marqués de Aguilar», i altres composicions que per ésser molt nombroses no esmentem.

En el «Diario de Barcelona» va publicar amb el pseudònim de *Ubariso* una poesia dedicada a la memòria del gran estatuari català Salvadó Gurri. En el setmanari «El Europeo» escrigué les poesies: «Al fanatismo», «A la Música»; «Mi sensibilidad progresiva», i altres.

Com s'ha dit, totes les obres que té, van ésser escrites en castellà o be en italià, però la que podríem dir que li va donar més fama, està escrita en llengua catalana. Es aquesta la tan coneguda com perfecta «Oda a la Pàtria», dedicada al Marqués de Remisa, i que va ésser publicada en «El Vapor». Més tard va caure gairebé en oblit, però després és convertí en punt de partida de la Renaixença de la literatura catalana.

MARCEL DE MONTOLIU

EVOLUCIÓ DE LA FINESTRA GÒTICA CATALANA

En el nostre passat reialme, la forma del finestral, és com un producte indígena, doncs la seva estructura sols és veu reproduhida en els pobles compresos dintre l'antiga Confederació.

No's pot rondar gaire temps per la nostre terra, sense trovar la nostre finestra gòtica. Ó en la façana del castell caigut mostrant ses columnes mig tapades per les heures; ó petita i humil, penjada sota la barbacana d'una casa acoplada vora el camí ó be en quantse-

vol «Plaza de la Constitución» en una casa vella, ample i baixa, que s'aguantava per gracia de sa veïna nova, alta i modernista.

Si observem la seva evolució, podrem deduir fins la velluria de la casa en que's trova. Això, sempre que la seva presència no sigui una substitució d'un altre finestre, a causa de les aficions arqueològiques del amo de la casa, — cosa en aquets temps possible.

En el segle XIV es quant adquireix la categoria de finestral, forma que podriem dir-ne clàssica dintre la construcció gòtica. La seva estructura és una transformació de la petita finestra romànica.

Els elements que formen aquest finestral, són: columnes—quasi sempre dos—amb els capitells i bases propis d'aquells temps, tres dintells lobulats, amb lobuls regulars d'arcs iguals formant tres oïus; brancals amb una disposició de sillars independents del aparell general de la façana, i amb una petita motllura adornada molt sovint per rosetes. Hi han brancals tant ben disposats, que donen la sensació, d'uns porticons petrificats i eternament overts. En la part inferior l'ampit, generalment està format per una sola pedra, rarament motllurada.

* *

En el segle XV, el finestral conserva els mateixos elements que l'anterior però amb algunes transformacions.

El gran finestral del XIV, de dos i fins tres columnes, es va reduint fins arribar a la petita finestra d'arc conopial, tant profusament escampada per les nostres masies.

Primerament, el finestral del XIV—de dos columnes—es transforma conservant la mateixa estructura però els lobuls centrals es redueixen de magnitud adquirint menys importància. Els lobuls laterals són de curvatura més rebaixada.

En aquest temps, apareix la finestra de gran ornamentació. La seva disposició recor-

da a la del XIV. Els seus dintells arriben a assolir la categoria de joia pétrea. Com a testimoni sols cal recordar les hermoses finestres del Palau de Martí l'Humà a Poblet.

Al reduir-se més de llum arriba a la solució—defectuosa—de suprimir la columna però conservar el dintell dividit en dos, i cenyint l'ornamentació un remell guarda-pols. D'aquesta faisó en hi ha, en el castell de Vilasar. És la solució de traspàs a la petita finestral d'un sol dintell en forma de arc conopial ornamental que apareix en el mateix segle XV.

En els brancals, començant, apareixen les primeres motllures. L'ampit és, quasi sempre, motllurat.

* *

En el segle XVI han desaparegut els finestrals amb columnes. Sols queda una continuació de la petita finestra del XV. En moltes d'elles hi ha l'influència del Renaixement. Hem arribat a l'època de la decadència de la finestra.

Són molt semblants d'estructura i ornamentació a les del XV. Lo que les distingeix més fàcilment, d'aquestes, és les motllures dels brancals que són més nombroses i presentat totes les interseccions de bases, propies en el període del gòtic decadent.

Aquesta evolució acaba en el segle XVII per donar lloc a l'aparició de la finestra renaixement.

MARIUS GIFREDA

LA ESCOLA MUSICAL CATALANA

L'Art és el reflexe de l'ànima dels pobles: la veu de sa sensibilitat; ses gestes històriques sien de goig o de dol, tota sa pròpia

psicologia en ell se difineix; l'Art doncs té Pàtria.

Catalunya poble de personalitat incontes-

table, per sa situació mediterrànea, sa llatinitat, per sa imaginació fulgurant, avalada per la serenitat i equilibri que informa tots els seus actes, dèu tenir-lo aquest art propi i en totes ses manifestacions; en algunes brances de l'art, la literatura per exemple pot dir-se que ha arribat ja casi a la complerta possessió; avui tot el mon intel·lectual sap que existeix una literatura catalana. Més, ¿perqué l'esforç formidable de nostres homes de lletres desde l'Aribau en Camps, i Fabres i altres a la primera meitat del segle XIX no ha sigut secundat amb entusiasme per la generalitat de nostres músics?

Comensà nostre ressorgiment musical nacional quasi paralelament al literari; l'obra d'en Clavé plena de fortitut i les recerques de cançons populars amb les que la poesia per mitjà dels Pelai, Briz i Marià Aguiló ens dava la mà als músics forensas primeras manifestacions. Poc abans d'aquella època Glinka fundaba la escola Russa i Smetana s'esforçava a traures la aristocràcia bohemia, distreta en el culte a la música alemanya que usufructuava tots sos dalers en l'art dels sons; avui ells han arribat ja a la plenitut; la escola russa amb la francesa i la alemanya comparteixen el ceptre musical del mon, mentres nosaltres en general desorientació, seguint unes inspiracions viscudes temporalment en ambients musicals estrangers en son curs d'estudis; altres influïts per l'entusiasme per qualche escola exòtica de quina enganyosament els sembla estar-ne posseïts, anem com nou Holandés errant vagan de l'un pol al altre, sens trovà mai, fatalment per nosaltres en el camí plé de tenebres que l'envolta, aquell amor que dèu redimir-nos.

*
*
*

Més és això produït per manca de geni en nostres músics o fill d'una general desorientació sortosament passatgera? Crec ver aquest darrer extrém i fins m'aventuro a afirmar que el principal causant del estat catalèptic que sofreix avui nostra naixent escola na-

cional, n'és el favor que entre el nostre poble adquiriren les darreres produccions d'aquell gran músic que es digué Albeniz, estrella que amb qualche satèlit nasqué com flor exòtica en el cor de nostra pàtria i que amb el foc de son geni conseguí endormir en molts dels nostres artistes l'amor per les coses de casa, aixecant en cambi un altar a aquelles influèncias caníja de desapareixer, filles de la opresió secular que està patint desde fa ja massa temps nostre poble. Pocs són avui els nostres músics incloent-hi fins als més ilustres que no contin en son catàleg d'obres alguna que altre *espanyolade*; l'èxit moral i fins material d'aquesta escola importada d'enllà del Ebre excità en molts l'egoisme i buscant una popularitat i un profit material que la música nostra no podia dals-hi acudien a la imitació (males copies sempre) d'aquells que la sentien la música que feien car que encar que catalans de naixença no ho eren pel seu origen; portaven en sa sang empelt d'altres raçes que excitaba sa sensibilitat i portats per ella produhien.

Altres de las causes sinó la principal ben important n'és las corrents que avui dominan en una bona part de nostres artistes (generalment entre els més joves) que considerant raquítica tota manifestació nacionalista dins de l'art s'embrancha amb un art universal que no sentiran mai i que no existeix més que en sa imaginació, tasada ja en el comens de sa actuació, car de fet d'art universal no n'hi ha com no hi ha una cultura universal.

Ningú negarà l'alt sentiment alemany de les obres de Brahms, ni que l'ànima russa amb son misticisme i sos caïres de rudesia primitiva campeja en tota l'obra dels cinc, sobre la qu'és fonamenta la superba escola d'aquell país; Mozart i Schubert esperits austriacs per autonomasia, sadollats de profunda elegància i enfront d'ells els grans músics francesos moderns, amb sa refinada superficialitat fidel reflexe de l'ànima de sa raça.

Mentres l'ànima no s'hi hagi fet d'universal i això no serà mai, que mentres el Sol escalfi més en els tròpics que en els pols, men-

tres uns pobles visquin arredossats a les altes montanyes rublertes de neus eternes, font de vigor, i altres amb la vista fita en l'immensitat d'aquell mar blau s'encomanin son devassall de llum breçolantse al va-i-vè de ses onades; mentres un bri de sentiment quedi en el cor del home que el lligui a la terra que l'ha vist neixer, a ses tradicions i al procés de sa història no es borran les ànimes nacionals; els grups ètnics continuaran éssent un fet viu en la humanitat i tota manifestació cultural, artística, individual o col·lectiva serà reflexe de la pròpia psicologia de cada poble, car d'ella dimana. Pot afirmar-se doncs que tota obra que no es basi en l'esperit nacional de cada col·lectivitat és obra artificiosa, no sentida i com què en art és condició essencial la emoció i la espontaneïtat, condemnada a la esterilitat més completa.

* *

Més no tot han d'ésser tenebres; el vel del pessimisme no deu amargar totes nostres esperances, car en un gènere hem arribat ja casi a la plenitud i aquest és la música coral. L'esforç del nostre magnífic Orfeó Català secundat pels grups corals que arreu de nostre Catalunya han anat sorgint al escalf d'aquella patriòtica entitat han conservat el caliu i els ramells de cançons populars sabiament armonitzades i els poemes corals del mestre Nicolau no superats per cap músic d'avui arreu del món i les delicioses troballes del Mtre. Morera sadollades de catalanitat formen una literatura musical, tresor de bellesa inestimable. Altre obra ben important és també el bell oratori del Mtre. Lambè «La nit de Nadal» obra complexa per a chor sols i or-

questra; amb aquesta obra i algú que altre aplec de melodies per a cant i piano, podem tancar la llista del nostre bagatge musical; en produccions orquestrals lo mateix que en el gènere *da camera* i lo que fa més vergonya en la de piano ahont tant bona collita hi ha en totes les escoles musicals del món la nostre pot dir-se que és nula i això és doblement lamentable en aquest gènere, car el piano com a vehicle el més apropiat de divulgació musical en nostres temps tindria d'ésser objecte per nosaltres de especial predilecció.

* *

El nostre país és músic de tradició; el nombre infinit de chors populars i orfeons que s'han creat i es crean arreu de nostre terra i mil altres manifestacions ho proclaman ben alt; ells han sigut i continuen éssent encara l'ànima del nostre actual renaixement; per ells tot Catalunya canta; la matèria prima doncs ja hi és; falta només educarla i orientarla. Deixemnos d'influències estranyes; pensem que la flor treta del país d'ahont és aborigena i trasplantada a terres estranyes pert sa color i aroma i lo mateix ens passarà a nosaltres si no ens corretgem a temps; enfondim l'abisme qu'ens separa part d'enllà del Ebre i de la serra de Madres, i deixant de la banda renunciem i envegem, pensem que Catalunya és de cada un i de tots a la vegada; que ella i sols ella sia esperó per nostra intel·ligència, i que si nosaltres hem tingut de suportar per a ella el jou de la opressió, poguem legar-la demà als nostres fills ben redimida, no sols políticament, de cós i d'ànima.

TOMÀS BUXÓ

LA REDEMPCIÓ DEL SORDS

Cap deficiència física ha ocasionat, en el ordre social, tant greus inconvenients i perju-

dicis als pacients, com la mancança d'audició. I això, no precisament per aquella deficiència

com a tal, per la sordesa, sinó per la conseqüència fatal que se'n deriva: el mutisme, l'absència de la paraula parlada. No cal dir que en fer aquesta asseveració ens referim particularment als individus que sofreixen una sordera congènita o, tot lo més, a aquells també que, pel fet d'haver-la contreta en l'edat, tendre que precedeix a l'adquisició i fixament del llenguatge, es poden comptar pràcticament dins la mateixa categoria.

La tardana eclosió laboriosa del mètode d'obrir la boca als muts (mitjans del segle XVI) i l'isolament i les pretensions i la gelosia dels diferents inventors, amb la seqüela de mantenir a tota costa els secrets de l'art (fins la segona meitat del segle XVIII), contribuïren a què seguis persistent, en modalitats diverses, la sentència inexorable formulada ja per Aristòtil (*De Hist. anim.*, 11. IV, c. 9), excloent els sords-muts de tota participació en els coneixements humans. Tampoc podien els desvalguts participar de la fé religiosa, segons St. Agustí, i calia despullar-los de tota classe de drets civils (Justinià. *Inst.* 11. 2), condemnar-los a mort considerant-los com a monstres o, en els cassos més propicis, recollint-los en llocs apartats per a evitar la deshonra (!) del pares, segons notícies del P. C. Miguel de l'Epée. No! Els sords-muts no eren homes com els altres i, pràcticament, s'acceptava la resposta del oracle que ens reporta la narració d'Herodot:

Non desiar la voce ndir del figlio
nelle tue case. A lui star muto è il meglio,

Però l'educació dels sords-muts i la llur redempció social, com a producte de les tendències humanitàries ocasionades i desenrotllades per l'observació i l'estudi experimental, no podia sorgir sinó després del segle XVI. I és allavors quan trobem consignades les primeres iniciatives que, encara que circumscrites a pocs privilegiats de la fortuna, havien de cristallitzar més tard en l'obra filantròpica col·lectiva de l'escola francesa. És allavors que les llengües dels muts, artificiosament

desempresonades, proclamen els noms de fra P. Ponce de León, de Joàn P. Bonet i de Manuel Ramírez de Carrión a Espanya; els de Wallis, Vanhelmont i Amman a Anglaterra i Hol·landa; els de Kerger, Raphel i Heinicke a Alemanya, i els de Pereire i P. de l'Epée a França, no mancant entre els primers, també a Espanya, qui, com el Llicenciat Lasso, s'aventurava ja a escriure el seu bell *Tratado legal sobre los mudos* (155) arribant a vindicar per a ells fins la facultat de l'exercici del sacerdoci com a coronament de tots els altres drets cívics.

L'ensenyament de la paraula parlada als sords-muts que tingué una sanció emocionant i unànim en el famós Congrés internacional de Milà (1880), trencava tot lligam d'opressió social i llençava un pont ferm i planament viable damunt l'abisme que els prejudicis havien de temps a temps ençà hà anat enfondint entre els sords i els parlants. Aquells perssistien éssent sords «d'orella», però arribaven a «sentir amb els ulls» car no havia mancat tampoc l'establiment de les bases per a saber llegir damunt els llavis dels altres i, quant a la paraula, s'havia realitzat de sobres la profecia de G. Cardano i el lema que decora la portada del llibre de Joàn P. Bonet, *Reducción de las letras y arte para enseñar a hablar a los mudos* (Madrid, 1620), el primer que figura en la llista bibliogràfica de la nostra disciplina especial. I diem «de sobres» perquè si havem de creure els testimonis contemporanis, els primers alumnes s'excediren en llur aprofitament car, no solament arribaren a parlar castellà sinó també llatí i alguns fins grec e italià, la qual cosa posa a una altura superba el nom dels primers practicadors del mètode oral.

Rès té d'estrany, doncs, diguem per acabar, que havent-se produït a Espanya el fet insòlit de *fer parlar als muts*, sigui a Espanya on ha sorgit la idea de commemorar en l'any 1920 el doble Centenari del P. Ponce i d'En Bonet. L'Escola Municipal de Sords-muts de Barcelona que ha prés la iniciativa dels

homenatges, es veu arreu estimada i enfortida per les adhesions de tots els professors i amics del sords-muts que volen testimoniar ço que la cultura i la civilització deuen als pro-

motors il·lustres del bé de tants desheredats del llenguatge.

P. BARNILS

L'ENSENYAMENT DEL CATALÀ

S'ha dit que la llengua és el distintiu dels pobles i s'ha dit també i crec que no sense rahò, que el dia que Catalunya perdés la seva llengua s'esfonçaria amb ella aquesta obra de tants anys fruit d'una grandiosa tasca que'n diem nacionalisme.

I és que l'idiome apart d'altres distintius no menys importants és lo que ens fa sentir catalans a tot hora, és lo que ens fa vibrar en franc nacionalisme és lo que ens mostra la diferència dels *d'aquí* que posseixen la nostra llengua i dels *d'allà* que parlen de manera diferenta que nosaltres.

El mateix moviment de catalanitat que estàn portant a terme els capdavaners del nacionalisme té el seu origen en un esclat d'amor a la llengua pàtria quan uns patricis llavors foscos e inconeguts donàren a la publicitat per primera volta després de molts anys poesies compostes en parla catalana.

I no gaire més tard la festa dels Jocs Florals restaurada en les primeries de nostre literatura moderna fou el punt de partida no sols del gloriós renaixement literari a Catalunya sinò també del no menys gloriós renaixement nacionalista. A cada festa de Jocs Florals bategaven els nostres cors en un patriotisme pur i esperitual al so d'un himne a la terra.

Per ço crec jo que si s'arriés a perdre nostre idioma, al identificant-se amb elements estranys, fariem renúncia del nostre valer de poble lliure, fariem traició a una història glorijsa de segles sensers.

I amb tot aquesta llengua que hauríem de servir com joíell preuhat de passades centúries que enfortirà nostres cors en l'avenir es

veu poc menys que supeditade a les exigències d'una altre oficial.

Aixoplogats baix aquesta mal entesa oficialitat els catalans no reben a nostra terra cap ensenyament ni en llengua pròpia ni tant sols de llengua pròpia.

No n'hi ha prou amb curssets i classes de català que s'organitzen amb tant d'encert com de entusiasme, és necessari que els nostres infants que viuen al entorn d'una societat de "*gente bien*" no puguin dir que no han rebut coneixements de llengua catalana i que quan siguin grans visquin en una societat ben franca i catalana com correspon a una capital de Catalunya.

No s'ha de cercar l'ensenyament oficial del català donç això és poc menys que impossible mentre no se l'hi hagi reconegut a Catalunya la seva sobirania nacional.

L'exemple el tenim en "l'Autonomia Universitària" que ha sigut concedida amb una modificació i és que l'únic idioma oficial sia el castellà.

Perquè necessitem l'autonomia si no es concedeix l'us de la nostra llengua a la Universitat qu'és l'objecte principal perquè és demanava aquesta autonomia?

Però creiem nosaltres que fora de la oficialitat hi ha quelcom a fer.

En els col·legis particulars de nostra ciutat hi tindria bona acollida una campanya menada en aquest sentit.

I com a mida provisional s'hagués donat un gran pas envers la catalanització del nostre ensenyament.

FELIP DE SOLÀ

TEATRAL

De l'estrena de «L'ÀNIMA ÉS MEVA»

L'excès d'original ens priva com ja diem en altre lloc de donar en aquest primer número tota l'extensió deguda a la crònica teatral.

Emperò si unes ratlles hem d'escriure han d'ésser per donar compte d'un aconeximent teatral que ha tingut lloc a nostra ciutat.

Ens referim a l'estrena de «L'ànima és meva» a Novetats i que ara es torna a representar al Teatre Còmic.

Les representacions de «L'ànima és meva» constituïren un èxit formidable per a son autor el gran poeta i sens igual dramaturg N'Angel Guimerà.

El públic omplenà Novetats com poques vegades havíem vist i aplaudí de faiso entusiasta la darrera producció d'En Guimerà.

Posats a dir la veritat hem de dir que l'obra és bona i està a l'altura de lo bo que ha fet el seu autor.

Si en aquest se li nota un xic de decadència en obres com «Jesús que torna», ara aquesta decadència no es veu en lloc. i «L'ànima és meva» pot fer dignament costat a «Mar i cel» i «Terra Baixa».

La interpretació molt bona; sobressortiu En Nolla a qui l'únic que se li podria dir:—el que el paper no sigui apropiat per ell— queda compensat per la seva gran justesa en interpretar-lo.

El «Cant de la Raça» el digné de manera admirable escoltant grans aplaudiments del públic que vibrova al l'unisón del cant patriòtic.

La Casals feu una *Sor Niva* adequada i justa així mateix com la Baró, Ortiz, Guitart i Daroqui en llurs respectius papers. Molt bé així mateix la decoració d'En Janueta (1.er i 2.^{on} acte) i d'En Vilumare del acte tercer. —F.

DE TOT ARREU

PER excès d'original hem reduït la Crònica teatral i suprimint les de Música, Pintura, etc., que sortiran normalment a començar en el segon número.

ENTRE els molts articles que tenim en cartera hi figura nn de firma tan prestigiosa en les lletres catalanes com la d'En Ferràn i Mayoral que es publicarà en el número pròxim.

NO trigarem gaire a publicar un número extraordinari en homenatge al eximí poeta i dramaturg N'Angel Guimerà,

LLEGIM en un llibre de text:

«En la ciudad condal se cultiva la lengua catalana en varios círculos literarios y se han intentado crear estudios especiales catalanes y el teatro catalán... Los que creen que Cataluña es una nación están en un error pues la lengua nacionaliza y desnacionaliza según los casos... recomendamos la lectura de El Problema Catalán del Excelentísimo e Ilmo. Sr. D. Antonio Royo Vilanova».

Sense comentaris. Els nostres llegidors els faràn per nosaltres. No més és de dordre que en un llibre que està de text en el «Instituto General y Técnico» s'hi emetin conceptes com els que acabem de transcriure.

A la *Associació Catalana d'Estudiants* donà una conferencia sobre «L'internat escolar de La Plata» el nostre benivolgut En Jaume Pi Bayo. Al finalitzar escoltà el conferenciant merescuts aplaudiments.

Imprempta R. Capera, Balboa, lletra F- Barceloneta

NIAGARA-OIL

LUBRIFICANTS

BASTE i ROS :-: Passatge del Crèdit, 5.-Barcelona

Policlínica

Cirurgia :-: Medicina general :-: Analissis

De 5 a 9 — Festius : de 11 a 1

AMPLE, 22, entressol

BARCELONA

DATARA

Martini &
ROSSI
VERMOUTH Torino